

پیش‌بینی تفکر نقادانه بر اساس هوش هیجانی و باورهای خودکارآمدی مطالعه موردی: دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی لرستان

*اکرم دستیاری

* استادیار، گروه مدیریت بازرگانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد خرم‌آباد، خرم‌آباد، ایران.

akramdastyari@gmail.com

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۹/۰۵

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۲/۲۸

چکیده

پژوهش حاضر به پیش‌بینی تفکر نقادانه براساس هوش هیجانی و باورهای خودکارآمدی دانشجویان رشته پرستاری پرداخته و هدف از آن بررسی رابطه تأثیر هوش هیجانی و باورهای خودکارآمدی بر تفکر نقادانه دانشجویان رشته پرستاری است. اصلی‌ترین سؤالی که برای نگارش مقاله وجود دارد این است که رابطه تفکر نقادانه با هوش هیجانی و باورهای خودکارآمدی چیست؟ روش تحقیق استفاده شده روش همبستگی بوده و برای جمع‌آوری داده‌های تحقیق از پرسشنامه استفاده گردید که دارای روایی و پایایی مناسبی بود (آلفای کرونباخ پرسشنامه تفکر انتقادی ۰,۷۶، پرسشنامه هوش هیجانی ۰,۸۳، و برای متغیر باورهای خودکارآمدی ۰,۸۳) و نمونه‌ای به حجم ۱۴۸ نفر به روش طبقه‌بندی تصادفی از جامعه آماری انتخاب گردید. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS استفاده گردید. نتایج نشان داد که باورهای خودکارآمدی و هوش هیجانی قادر به پیش‌بینی تفکر نقادانه دانشجویان هستند.

واژه‌های کلیدی: تفکر نقادانه، هوش هیجانی، باورهای خودکارآمدی، رشته پرستاری، رگرسیون چند متغیره.

نوع مقاله: پژوهشی

۱- مقدمه

در مجامع دانشگاهی، امری محتمل است و تفکر نقادانه از اصلی‌ترین این ظرفیت‌هاست که این احتمال می‌رود در طول دوران تحصیل به رشد و شکوفایی برسد (Dastyari and et.al, 2021). علاوه بر نقش تفکر نقادانه در حیطه‌های تعلیم و تربیت، یکی دیگر از متغیرهای مهم و تأثیرگذار در این حیطه، خودکارآمدی احساسی پایدار و روشن از لیاقت و قابلیت فرد برای کنار آمدن مؤثر با بسیاری از موقعیت‌های تنش‌زا است. خودکارآمدی به احساس عزت نفس و ارزش خود و احساس و کیفیت و کارایی در برخورد با زندگی اطلاق می‌شود. خودکارآمدی اطمینان به توانایی خود در کنترل افکار و احساسات و فعالیت‌هاست و بنابراین روی پیامد اعمال مؤثر است. انتظارات خودکارآمدی بر عملکرد واقعی افراد و

در دنیای پیچیده کنونی که شاهد رقابت بسیار فشرده جوامع گوناگون برای دستیابی به جدیدترین ایده‌ها هستیم، افراد خلاق و صاحبان اندیشه که ذهن وسیع، عمیق و انعطاف‌پذیر دارند، به عنوان گرانبهاترین سرمایه، از جایگاه ارزشمندی برخوردار هستند، که با کمک فکر خود در شرایط پیش‌بینی‌ناپذیر و در مواجهه با اوضاع و احوال و رویدادهای متنوع می‌توانند بر مشکلات فائق آمده و راه‌های جدیدی را در برابر جامعه قرار دهند. در چنین شرایطی، بدیهی است دانشگاه‌ها که کانون اشاعه علوم مختلف جدید هستند، در ایجاد تحولات نگرشی و شناختی در بین دانشجویان تأثیر قابل ملاحظه‌ای دارند. از آن‌رو که بالا رفتن ظرفیت شناختی و مهارت‌های اندیشیدن و استدلال کردن

نویسنده عهده‌دار مکاتبات: اکرم دستیاری Akramdastyari@gmail.com

تمامی صاحب نظران این حوزه معتقدند که: تفکر نقادانه یک موضوع خاص است و این نوع تفکر قابل آموزش است. در همین راستا، فاسیون با گرد هم آوردن گروهی ۴۶ نفره از همکاران خود که در حوزه تفکر نقادانه تخصص و تجربه داشتند و با استفاده از پژوهشی، به روش دلفی، در جهت این پالایش و به دنبال آن توسعه چارچوب نظری تفکر نقادانه، حرکت کرد. پژوهش فاسیون از فوریه سال ۱۹۸۸ تا نوامبر ۱۹۸۹ به طول انجامید و شش دوره از سوالات و پاسخ‌ها را شامل می‌شد.

فاسیون در گزارش دلفی خود، تعریف تفکر نقادانه را این گونه مطرح می‌کند:

"ما معتقدیم تفکر نقادانه، قضاوت هدفمند و خود نظم-دهنده‌ای است که مبتنی بر تعبیر، تحلیل، ارزیابی، استنباط و همچنین، تبیین ملاحظات موقعیتی، روش شناختی، ملاکی و مفهومی است" (Dastyari and et.al, 2021). پال^۳ یکی دیگر از متفکران شناخته شده در این حوزه، تفکر نقادانه را در دو معنای وسیع و محدود بررسی می‌کند. از نظر پال (۱۹۹۳)، تفکر نقادانه در معنای محدود، مجموعه‌ای از مهارت‌های فنی است که صرفاً برای انتقاد از دیدگاه‌های مخالف استفاده می‌شود، اما تفکر نقادانه در معنای وسیع، بررسی گرایش‌ها و تمایلات جامعه‌گرایانه و خودمحورانه است که در قالب عقاید و به‌صورت پنهان قرار دارند و شامل گرایش‌ها و ویژگی‌های منشی است (Khojasteh and et al., 2014).

آنچه که در پژوهش حاضر بکار برده شده، ابعاد گرایش به تفکر نقادانه مطرح شده توسط ریکتس^۴ (۲۰۰۳) است، ریکتس پژوهش فاسیون را مبنای کار خویش قرار داد، اما سعی کرد که با استفاده از روش دلفی و بر مبنای همان نظریات به دست آمده از گزارش‌های فاسیون، به دسته‌بندی جدیدی دست یابد. وی اذعان می‌دارد گرایش به تفکر نقادانه براساس یک انگیزه درونی شکل می‌گیرد و ابعاد آن شامل سه مورد است:

هیجانان و انتخاب رفتار و سرانجام میزان تلاش و کوشش که صرف یک فعالیت می‌شود مؤثر است (Akbarzadeh, 2004).

سازه مؤثر دیگر بر پیشرفت تحصیلی هوش هیجانی^۱ است. گلمن^۲ هوش هیجانی را توانایی برای انگیختگی خود، پایداری در مواقع شکست، توانایی کنترل انگیزه‌های ناگهانی (تکانه‌ها) و تمایلات، به تأخیر انداختن و ارضاء تمایلات، توانایی نظم بخشیدن به حالتهای روحی و توانایی اصرار ورزیدن و امیدواری می‌داند. این نظریه اعتقاد دارد آنچه که می‌تواند پیش‌بینی‌کننده موفقیت و سلامت روانی فرد در آینده باشد توانایی هوش هیجانی است (Golman, 2020).

دانشجویانی که هوش هیجانی بالا دارند، یعنی احساسات و هیجان‌های خود را شناخته و مدیریت می‌کنند، شادتر هستند و همچنین تشخیص هیجانان خود و دیگران و داشتن روابط اجتماعی بیشتر، موجب شادی بیشتر آنها شده است و همین ویژگی موجب شده که در رویارویی با زندگی، معنای بیشتری را درک کرده و اهدافی برای خود داشته باشند.

با توجه به اهمیت این موضوعات و از آنجا که انتظار می‌رود دانشجویان پرستاری و فارغ التحصیلان رشته پرستاری در عرصه‌های بالینی واجد این نوع تفکر باشند، پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی تفکر نقادانه بر اساس هوش هیجانی و باورهای خودکارآمدی در دانشجویان رشته پرستاری دانشگاه علوم پزشکی لرستان انجام گرفت.

۲- مبانی نظری و پیشینه پژوهش

از اواسط قرن بیستم، تفکر نقادانه به عنوان یک ضرورت آموزشی در نظر گرفته شد و به دنبال آن اقدامات لازم برای قرار دادن این مفهوم در برنامه‌های درسی و پرورش تفکر نقادانه در تمامی فراگیران شروع شد. بررسی ادبیات پژوهشی در زمینه تفکر نقادانه نشان می‌دهد که در تعریف تفکر نقادانه وحدت نظری وجود ندارد و تاکنون هیچ کس یک تعریف مورد پذیرش عام را ارائه نکرده است. اما تقریباً

3. Paul
4. Ricketts

1. Emotional Intelligence
2. Golman

عاطفی و احساسات، انتظارات، باورها و ارزش‌هاست. انسان موجودی فعال است و بر رویدادهای زندگی خود اثر می‌گذارد. انسان تحت تاثیر عوامل روان شناختی است و به‌طور فعال در انگیزه‌ها و رفتار خود اثر دارد. براساس نظر «باندورا»، افراد نه توسط نیروهای درونی رانده می‌شوند، نه محرکهای محیطی آنها را به عمل سوق می‌دهند، بلکه کارکردهای روان شناختی، عملکرد، رفتار، محیط و محرکات آن را تعیین می‌کند (Bandora, 2017). خودکارآمدی در محیطهای آموزشی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. زیرا طبق نظر باندورا، این‌گونه محیطها برای رشد و شکل‌گیری خودکارآمدی مناسب هستند (باندورا و همکاران، ۱۹۹۴). خودکارآمدی، توان سازنده‌ای است که بدان وسیله مهارت‌های شناختی، اجتماعی، عاطفی و رفتاری انسان برای تحقق اهداف مختلف به گونه‌ای اثربخش سامان‌دهی می‌شود، و می‌توان گفت که به عنوان یک سازه انگیزشی، تأثیر عمده‌ای در توسعه تفکر نقادانه دارد (اروجلو و همتی، ۱۳۹۵).

یکی دیگر از عوامل موثر بر تفکر نقادانه، هوش هیجانی است. در سالهای اخیر، مفهوم‌سازی‌های مختلفی از هوش هیجانی^۱ ارائه شده است که برخی از آنها نسبتاً محدود و برخی نسبتاً گسترده هستند در الگوی مایر و سالوی^۲ هوش هیجانی توانایی پردازش اطلاعات درباره هیجان‌ها و هیجان‌ها را در این الگو چهار شاخه در نظر گرفته شده است: شناسایی هیجان‌ها، تسهیل هیجانی تفکر، فهم هیجان‌ها، مدیریت هیجان‌ها. الگوی گلن شامل جای دادن بیست و پنج عامل در پنج خوشه است که شامل: خودآگاهی، خودتنظیمی، انگیزش، همدلی و مهارت‌های اجتماعی می‌باشد (Ranjdoost and Eyvazi, 2015).

گلن (۲۰۲۰) ادعا کرد که هوش هیجانی بر روی تجارب محیط کاری تأثیر دارد. افرادی که هوش هیجانی رشد یافته‌ای داشته باشند قادر خواهند بود که بهتر ارتباط برقرار کنند و در کارهای گروهی هم همراهان خوبی خواهند بود. از طرفی به نظر می‌رسد که توانایی هماهنگ کردن خود با هیجان‌ها سایر کارکنان و تأثیر بر روی آنها یک مهارت جالب توجه برای مدیران باشد. گلن (۱۹۹۵) هوش هیجانی را

۱. درگیر شدن: تمایل به درگیر شدن، سه موضوع را مورد سنجش قرار می‌دهد: تمایل دانشجویان به جستجوی فرصت‌ها برای استفاده کردن از عقل و استدلال؛ پیش‌بینی کردن موقعیتهایی که نیاز به استدلال کردن دارند؛ و اعتماد به توانایی عقل و استدلال کردن؛

۲. نوآوری: گرایش به نوآوری، استعداد دانشجویان را از نظر اینکه از لحاظ فکری کنجکاو و تمایل به دانستن حقیقت دارند، اندازه‌گیری می‌کند.

۳. رشد یافتگی شناختی^۳: بعد رشد یافتگی شناختی سه مسأله را مورد سنجش قرار می‌دهد: استعداد دانشجویان برای آگاهی از پیچیدگی مشکلات واقعی؛ باز بودن نسبت به دیدگاه‌های دیگران؛ آگاه بودن نسبت به پیش‌زمینه‌ها و تعصبات خود و دیگران (Ricketts, 2003, p 20-21).

خودکارآمدی^۴ از نظریه شناخت اجتماعی^۵ آلبرت باندورا (۱۹۹۷) روان‌شناس مشهور، مشتق شده است که به باورها یا قضاوت‌های فرد به تواناییهای خود در انجام وظایف و مسئولیتها اشاره دارد. نظریه شناخت اجتماعی مبتنی بر الگوی علی سه جانبه رفتار، محیط و فرد است. این الگو به ارتباط متقابل بین رفتار، اثرات محیطی و عوامل فردی (عوامل شناختی، عاطفی و بیولوژیک) که به ادراک فرد برای توصیف کارکردهای روان شناختی اشاره دارد، تأکید می‌کند. بر اساس این نظریه، افراد در یک نظام علیت سه جانبه بر انگیزش و رفتار خود اثر می‌گذارند. باندورا (۱۹۹۷) اثرات یک بعدی محیط بر رفتار فرد که یکی از فرضیه‌های مهم روان‌شناسان رفتارگرا بوده است، را رد کرد. انسانها دارای نوعی نظام خود کنترلی و نیروی خود تنظیمی هستند و توسط آن نظام برافکار، احساسات و رفتارهای خود کنترل دارند و بر سرنوشت خود نقش تعیین کننده‌ای ایفا می‌کنند.

بدین ترتیب رفتار انسان تنها در کنترل محیط نیست بلکه فرایندهای شناختی نقش مهمی در رفتار آدمی دارند. عملکرد و یادگیری انسان متأثر از گرایش‌های شناختی،

1. Engagement
2. Innovativeness
3. Cognitive maturity
- 4 -Self-efficacy
- 5 -Social cognition Theory

برای تفکر نقادانه دانشجویان بودند. با توجه به اهمیت نقش باورهای خودکارآمدی در پیش‌بینی تفکر نقادانه دانشجویان، بنابراین برنامه‌های دانشگاه‌ها باید به گونه‌ای سازماندهی شوند که به جای ذخیره‌سازی اطلاعات و حقایق علمی، دانشجویان را درگیر مسئله و حل مسئله نماید، و از طریق باورهای خودکارآمدی، تفکر انتقادی را به آنها منتقل نمایند و زمینه پرورش تفکر نقادانه را در دانشجویان فراهم آورند.

اروجلو و همتی (۱۳۹۵) به بررسی رابطه تفکر نقادانه و خودکارآمدی دانشجویان پرستاری پرداخته‌اند.

پژوهش همبستگی حاضر با نمونه‌ای متشکل از تمامی دانشجوی پرستاری سال آخر به تعداد ۵۰ نفر در سال ۱۳۹۲ انجام شد. ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه‌های مشخصات جمعیت شناختی، استاندارد سنجش مهارت‌های تفکر نقادانه کالیفرنیا فرم ب و خودکارآمدی عمومی شرر بود. داده‌ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS نسخه ۱۶ و آزمون‌های آماری توصیفی و ضریب همبستگی پیرسون و اسپیرمن مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته‌ها نشان داد که بین مهارت‌های تفکر نقادانه با خودکارآمدی دانشجویان پرستاری دانشگاه لرستان همبستگی مثبت و معنادار آماری وجود داشت. با توجه به وجود رابطه مثبت میان مهارت‌های تفکر نقادانه و خودکارآمدی دانشجویان پرستاری دانشگاه لرستان، پرورش مهارت‌های تفکر سطح بالا به عنوان یکی از رسالت‌های مهم آموزش عالی، بکارگیری رویکردهای مناسب را که به توسعه این تفکرات می‌انجامد ضروری می‌سازد.

سروری و همکاران (۱۳۹۶) به بررسی تأثیر هوش هیجانی بر تفکر نقادانه کتابداران سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران پرداخته‌اند.

هدف از تحقیق حاضر بررسی تأثیر هوش هیجانی بر تفکر نقادانه کتابداران سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران بوده است. روش پژوهش: این راستا ۲۲۹ نفر از کتابداران سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب و به پرسشنامه‌های استاندارد مهارت‌های تفکر انتقادی کالیفرنیا (۱۹۹۰) و هوش هیجانی نوکا و ایازو (۲۰۰۹) پاسخ گفتند. یافته‌ها: نتایج بدست آمده از پرسشنامه‌های تحقیق به کمک آزمون‌های رگرسیون خطی دو متغیره و فریدمن مورد تحلیل قرار گرفته و نتایج نشان

از IQ جدا کرده است و به نظر او هوش هیجانی شیوه استفاده بهتر از IQ را از طریق خودکنترلی، اشتیاق، پشتکار و خودانگیزی شکل می‌دهد. از نظر گلن هوش هیجانی نوع دیگر از هوشمندی است که به عنوان مثال به ما نمی‌گوید، در طول دوران تحصیل چه نمره‌ای گرفته‌اید بلکه بیشتر به این نکته می‌پردازد که ما تا چه اندازه‌ای می‌توانیم احساسات و ارتباطات خود را کنترل کنیم. کفایت‌های هیجانی بعد از سال‌ها تحقیق توسط نظریه پردازان هوش هیجانی به منظور ارتقاء سلامت بیشتر در محیط کار مطرح شده است. پیشنهادات این تحقیقات مبنی بر این بوده است که مدیران باید توانایی لازم جهت به کارگیری شیوه‌های متفاوت مدیریت را داشته باشند، زیرا آنها در طول روز با چالش‌های جدید مواجهه شوند و به نظر گلن این افراد برای فائق شدن بر این چالش‌ها باید مؤلفه‌های هوش هیجانی را در خود پرورش دهند (Golman, 2020). در ادامه به پژوهش‌هایی که در این حوزه انجام شده است، اشاره می‌شود:

۳- پیشینه داخلی

صادقی و همکاران (۱۳۹۵) به پیش‌بینی تفکر نقادانه بر اساس باورهای خودکارآمدی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان پرداخته‌اند.

هدف پژوهش حاضر پیش‌بینی تفکر نقادانه بر اساس باورهای خودکارآمدی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان بود. پژوهش حاضر رابطه‌ای، از نوع همبستگی است، جامعه آماری این پژوهش کلیه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان بود که توانستیم به ۲۲۰ نفر از آنها دسترسی پیدا کنیم و به پرسشنامه‌های باورهای خودکارآمدی شرر (G.S.E.S)، تاب‌آوری کانر و دیویدسون (۲۰۰۳) و تفکر نقادانه ریکتس (۲۰۰۳) پاسخ دهند. برای تجزیه تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده از آزمون همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه به روش گام به گام استفاده گردید. نتایج نشان داد باورهای خودکارآمدی با تفکر نقادانه همبستگی مثبت و معناداری دارند. همچنین نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون چندگانه ی گام به گام نشان داد که متغیرهای باورهای خودکارآمدی پیش‌بین‌های معناداری

داد که هوش هیجانی و ابعاد آن بر روی تفکر نقادانه کتابداران سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران تأثیر معنی داری ($p < 0.01$) دارد. نتایج همچنین نشان داد که از بین ابعاد تأثیرگذار هوش هیجانی، مدیریت روابط (با میانگین رتبه ای: ۳,۰۵) در رتبه اول، خودآگاهی (با میانگین رتبه ای: ۲,۷۹)، خودمدیریتی (با میانگین رتبه ای: ۲,۱۲) در رتبه سوم و آگاهی اجتماعی (با میانگین رتبه ای: ۲,۰۴) در رتبه چهارم قرار دارند. نتیجه گیری: برای افزایش سطح تفکر نقادانه کتابداران کتابخانه ملی باید آگاهی اجتماعی و سایر مولفه های هوش آنان ارتقاء پیدا کند.

واحدی و همکاران (۱۳۹۶) به بررسی ارتباط بین هوش هیجانی و تفکر نقادانه در دانشجویان کارشناسی پرستاری دانشگاه علوم پزشکی تبریز پرداختند.

این مطالعه به بررسی میزان هوش هیجانی و تفکر نقادانه در دانشجویان کارشناسی پرستاری دانشگاه علوم پزشکی تبریز می‌پردازد. این پژوهش از نوع توصیفی - همبستگی هست. به منظور گردآوری داده‌ها از پرسشنامه‌های هوش هیجانی بار - آن و پرسشنامه تفکر نقادانه کالیفرنیا استفاده شد. جامعه ی آماری این پژوهش کلیه دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی تبریز می‌باشند. نمونه ۲۰۰ نفری از دانشجویان پرستاری دانشگاه لرستان از طریق نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شدند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها در قسمت آمار استنباطی ضریب همبستگی پیرسون، روش تحلیل رگرسیون چند متغیری، تحلیل واریانس چند متغیری و آزمون t استفاده شد. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که بین هوش هیجانی و تفکر نقادانه در دانشجویان دختر و پسر رابطه معنی‌داری وجود دارد و دانشجویان دختر در مقایسه با دانشجویان پسر از هوش هیجانی و تفکر نقادانه بالاتری برخوردارند. پرورش تفکر نقادانه و هوش هیجانی در دانشجویان پرستاری علاوه بر کمک در بهبود روابط اجتماعی دانش جویان و توانایی آن‌ها در حل تعارضات، در بهبود کارایی مهارت‌های حل مسئله، توانایی قضاوت در حرفه پرستاری دانشگاه لرستان، کیفیت و توانایی ارائه خدمات بالینی نقش اساسی ایفا می‌کند.

۴- پیشینه خارجی

وانگ و لاو^۱ (۲۰۱۹)، تأثیرات باورهای خودکارآمدی را در تفکر نقادانه کارکنان بررسی کردند. آنان دریافتند که باورهای خودکارآمدی با تفکر نقادانه رابطه دارد.

سارنی^۲ (۲۰۱۹)، در بررسی ۴۰۰ نفر از کارکنان یک سازمان، دریافت افرادی که باورهای خودکارآمدی بالایی دارند، از شادابی، نشاط، سرزندگی و استقلال بیشتری در کار برخوردارند و تفکر نقادانه بهتری دارند.

مایر و کوب^۳ (۲۰۲۰)، نیز طی تحقیقی گزارش کرده‌اند که افرادی که از نظر باورهای خودکارآمدی بالاترند، با موقعیت‌ها به چالش می‌پردازند، هدفمند عمل می‌کنند و از تفکر نقادانه بهتری برخوردارند.

نوکا و اهاپوزو^۴ (۲۰۲۰)، تأثیر هوش عاطفی بر روی تفکر نقادانه کارکنان را مورد ارزیابی قرار دادند. در واقع هدف اصلی این پژوهش بررسی رابطه بین ابعاد هوش عاطفی و تفکر نقادانه کارکنان سازمان‌های کشور نیجریه بود. ابعاد هوش عاطفی مورد بررسی در این تحقیق عبارت بودند از: خودآگاهی، آگاهی اجتماعی، مدیریت روابط و خودمدیریتی. یافته‌های پژوهش یک رابطه‌ی قوی بین هوش عاطفی و تفکر نقادانه کارکنان را نشان می‌دهد. همچنین بیان می‌کند که وابستگی مثبت بین همه ابعاد هوش عاطفی و تفکر نقادانه کارکنان وجود دارد.

۵- روش‌شناسی پژوهش

تحقیق حاضر، براساس ماهیت و روش، یک تحقیق توصیفی - همبستگی و از نظر هدف کاربردی است. جامعه آماری دانشجویان رشته پرستاری دانشگاه علوم پزشکی لرستان هستند که جمعاً ۲۵۰ نفر (زن و مرد) می‌باشند. برای تعیین حجم نمونه از جدول کرجسی و مورگان استفاده شده است. بر اساس این جدول تعداد ۱۴۸ نفر دانشجو به عنوان نمونه انتخاب شدند و برای نمونه‌گیری از روش نمونه‌گیری طبقه‌ای تصادفی استفاده شده است.

1. Wang & Law
2. Surney
3. Mayer & Cobe
4. Noka & Ohaiozow

جدول شماره ۱. جامعه و نمونه دانشجویان

نمونه	جامعه	
۸۳	۱۴۰	زن
۶۵	۱۱۰	مرد
۱۴۸	۲۵۰	کل

جدول شماره ۲. پایایی پرسشنامه هوش هیجانی

تعداد	آلفای کرونباخ	
۲۰	۰/۱۸۴	خوش‌بینی
۲۰	۰/۸۲۴	خود آگاهی
۲۰	۰/۸۵۱	مدیریت بر عواطف
۲۰	۰/۸۳۵	مهارت اجتماعی

جدول شماره ۳. پایایی پرسشنامه تفکر نقادانه

تعداد	الفبای کرونباخ
۲۰	۰/۷۶۰

جدول شماره ۴. پایایی پرسشنامه خود کارآمدی

تعداد	الفبای کرونباخ
۲۰	۰/۸۳۸

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها، از نرم افزار SPSS24 استفاده شده است و از آزمون‌های کلموگوروف - اسمیرنوف، ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون گام به گام استفاده شده است. لازم به ذکر است که پیش‌فرض آزمون‌های پارامتریک، نرمال بودن توزیع داده‌ها بود که این امر با انجام آزمون کلموگوروف-اسمیرنوف بررسی گردید. باتوجه به اینکه سطح معنی‌داری این آزمون برای همه متغیرها و مولفه‌های آن‌ها بیشتر از عدد ۰/۰۵ بود، از این رو، نرمال بودن توزیع داده‌ها تأیید گردید و در نتیجه از آزمون‌های پارامتریک استفاده شد.

۶- یافته‌های پژوهش

برای استفاده از روش حداکثر درست‌نمایی، باید مطمئن شد داده‌ها دارای توزیع نرمال هستند، برای آزمون نرمال بودن چندمتغیره آزمون کلموگوروف اسمیرنوف انجام گرفت که نتایج نشان داد داده‌ها از توزیع نرمال پیروی می‌کنند. در این آزمون هر گاه سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ باشد، فرض صفر در سطح ۰/۰۵٪ اطمینان رد می‌شود.

در ادامه برای جمع‌آوری اطلاعات از سه پرسشنامه استاندارد زیر استفاده شده است:

۱- پرسشنامه هوش هیجانی پترایدز و فارنهام (۲۰۰۶)، که شامل ۴ بعد خوش‌بینی، خود آگاهی، مدیریت بر عواطف و مهارت اجتماعی و دارای ۳۰ سوال است.

۲- پرسشنامه تفکر نقادانه ریکتس (۲۰۰۳)، که دارای ۳۳ سؤال و شامل سه زیر مقیاس است. قسمت اول شامل ۱۱ سؤال برای سنجش مقیاس خلاقیت، قسمت دوم شامل ۹ سؤال در خصوص مقیاس بالندگی و قسمت سوم شامل ۱۳ سؤال برای مقیاس تعهد است. حداکثر و حداقل نمره کسب شده در این آزمون به ترتیب ۱۶۵ و ۳۳ امتیاز بوده، این ابزار با مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم، نمره‌گذاری می‌شود.

۳- پرسشنامه خود کارآمدی که توسط شرر و همکاران (۱۹۸۲)، بر مبنای طیف پنج گزینه‌ای لیکرت در ۱۷ گویه تنظیم شده است.

برای تعیین روایی پرسشنامه‌ها آن‌ها را مورد قضاوت و داوری چند نفر از خبرگان و اساتید رشته مدیریت قرار داده و روایی صوری و محتوایی آن سنجیده شد. برای تعیین پایایی پرسشنامه‌ها، ابتدا در یک مطالعه مقدماتی هر کدام از پرسشنامه‌ها بر روی نمونه‌های ۲۰ نفری اجرا گردید و ضریب آلفای کرونباخ برای سؤالات آنها محاسبه گردید، و ضرایب آلفای کرونباخ برای پرسشنامه و ابعاد آن‌ها به شرح جداول ۲ الی ۴ محاسبه شده است.

جدول شماره ۵. توزیع نرمال بودن در جامعه برای متغیرها و مولفه‌های آنها

متغیر	تعداد	میانگین	انحراف معیار	کلموگروف اسمیرنوف	سطح معنی داری
خوش بینی	۱۴۸	۵۶/۳۳۴	۸/۹۳	۰/۶۸۰	۰/۰۸۱
خود آگاهی	۱۴۸	۴۶/۰۳۴	۸/۳۱	۰/۰۵۶	۰/۰۷۵
مدیریت بر عواطف	۱۴۸	۱۷/۸۰۷	۳/۰۹	۱/۵۶۱	۰/۰۶۰
مهارت اجتماعی	۱۴۸	۴۳/۱۳۵	۸/۸۶	۱/۴۶۸	۰/۰۶۸
هوش هیجانی	۱۴۸	۵۶/۳۴۹	۱۲/۳۴	۱/۴۲۱	۰/۰۵۴
تفکر نقادانه	۱۴۸	۷۳/۰۸۷	۶/۷۴	۱/۱۴۷	۰/۰۶۶
خود کارآمدی	۱۴۸	۵۳/۳۰۴	۸/۳۲	۰/۶۴۵	۰/۰۶۵

با توجه به نتایج آزمون کلموگروف-اسمیرنوف که گویای نرمال بودن توزیع داده‌هاست، برای بررسی اینکه آیا باورهای خودکارآمدی و هوش هیجانی قادر به پیش‌بینی تفکر نقادانه هستند یا خیر، آزمون همبستگی پیرسون انجام شد.

طبق جدول فوق برای همه متغیرها ارائه شده سطح معنی‌داری بیشتر از ۰/۰۵ است. بنابراین نرمال بودن متغیرها تأیید می‌شود و توزیع نرمال در جامعه آماری وجود دارد.

جدول شماره ۶. ضریب همبستگی پیرسون بین باورهای خودکارآمدی و هوش هیجانی با تفکر انتقادی

متغیر X	متغیر Y	ضریب همبستگی پیرسون (r)	تعداد (n)	سطح معنی‌داری (P)
باورهای خودکارآمدی	تفکر انتقادی	۰/۰۲۵	۳۶۱	۰/۰۰۰
هوش هیجانی	تفکر انتقادی	۰/۰۷۲	۳۶۱	۰/۰۰۰

فرضیه نخست: باورهای خودکارآمدی قادر به پیش-بینی تفکر نقادانه دانشجویان رشته پرستاری دانشگاه علوم پزشکی لرستان هستند.
به منظور پیش‌بینی تفکر نقادانه از طریق باورهای خودکارآمدی و به منظور بررسی رابطه بین آنها از رگرسیون خطی دو متغیره استفاده شده است که نتایج آن به شرح ذیل می‌باشد:

همان‌طوری که نتایج جدول فوق نشان می‌دهد، ضرایب همبستگی پیرسون محاسبه شده بین باورهای خودکارآمدی و تفکر انتقادی ($r=0/025, P<0/01$) و بین هوش هیجانی و تفکر انتقادی ($r=0/072, P<0/01$) در سطح خطای $\alpha=0/01$ رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. این بدان معنی است که با افزایش خودکارآمدی و هوش هیجانی دانشجویان تفکر انتقادی آنها نیز بهبود می‌یابد و این نتیجه قابل تعمیم به کل جامعه آماری است. بنابراین در این مورد فرضیه تحقیق تأیید می‌گردد.

جدول شماره ۶. مشخص‌کننده‌های کلی تحلیل رگرسیونی تأثیر باورهای خودکارآمدی بر تفکر نقادانه

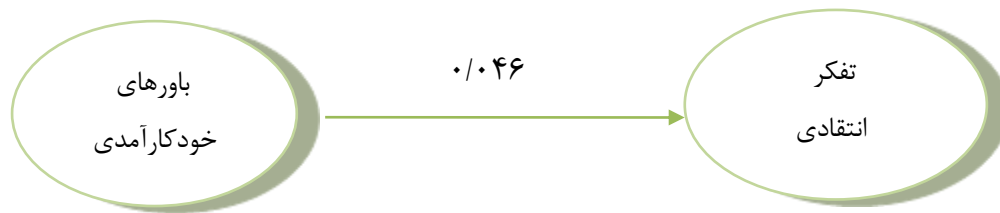
سطح معناداری	F	R^2 تعدیل شده	R^2	ضریب همبستگی	شاخص آماری مدل رگرسیون
۰/۰۰۰	۸۰/۵۶۹	۰/۰۵۲۹	۰/۰۵۳۰	۰/۲۳۰	۱

معنی‌داری ($P=۰/۰۰۰$) می‌باشد. با توجه به مقدار ضریب تعیین تعدیل شده ($۰/۰۵۲۹$)، باورهای خودکارآمدی تأثیر معنی‌داری ($P<0/05$) بر تفکر نقادانه دارد.

جدول شماره ۶، ضریب همبستگی بین باورهای خودکارآمدی و تفکر نقادانه را نشان می‌دهد. ضریب همبستگی بین این دو متغیر، $۰/۰۵۲$ و دارای سطح

جدول شماره ۷. ضریب رگرسیونی باورهای خودکارآمدی و تفکر نقادانه

سطح معنی داری	T	بتای استاندارد	خطای استاندارد	ضرایب رگرسیون	شاخص آماری مدل
۰/۰۰۰	۹/۱۰۳		۰/۱۰۹	۱/۴۵۶	ضریب ثابت
۰/۰۰۰	۹/۴۳۱	۰/۶۰۲	۰/۰۳۲	۰/۰۴۶	باورهای خودکارآمدی

نمودار شماره ۱. تأثیر رگرسیونی متغیر باورهای خودکارآمدی بر تفکر نقادانه

به منظور پیش‌بینی تفکر نقادانه از طریق هوش هیجانی و به منظور بررسی رابطه بین آنها از رگرسیون خطی دو متغیره استفاده شده است که نتایج آن به شرح ذیل می‌باشد:

فرضیه دوم: هوش هیجانی قادر به پیش‌بینی تفکر نقادانه دانشجویان رشته پرستاری دانشگاه علوم پزشکی لرستان است.

جدول شماره ۸. مشخص‌کننده‌های کلی تحلیل رگرسیونی تأثیر هوش هیجانی بر تفکر نقادانه

سطح معناداری	F	R^2 تعدیل شده	R^2	ضریب همبستگی	شاخص آماری مدل رگرسیون
۰/۰۰۰	۷۶/۵۰۲	۰/۰۲۱	۰/۰۲۱	۰/۱۴۷	۱

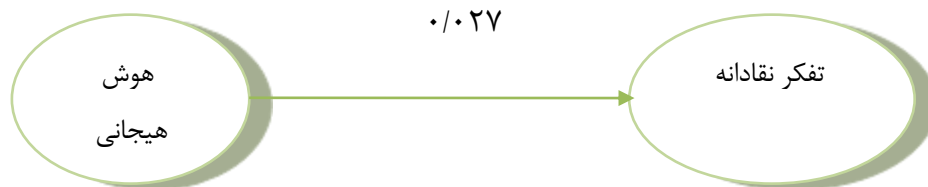

جدول شماره ۸، ضریب همبستگی بین هوش هیجانی و مسئولیت‌پذیری را نشان می‌دهد. ضریب همبستگی بین این دو متغیر ۰/۱۴۷ و دارای سطح معنی داری $(P=0/000)$ می‌باشد. با توجه به مقدار ضریب تعیین تعدیل شده (۰/۰۲۰)، هوش هیجانی تأثیر مثبت و معنی داری $(P<0/05)$ بر تفکر نقادانه دارد.

جدول شماره ۹. ضریب رگرسیونی هوش هیجانی و تفکر نقادانه

شاخص آماری مدل	ضرایب رگرسیون	خطای استاندارد	بتای استاندارد	T	سطح معنی داری
ضریب ثابت	۱/۶۲۰	۰/۱۸۳		۸/۰۱۲	۰/۰۰۰
هوش هیجانی	۰/۰۲۷	۰/۰۶۳	۰/۸۳۴	۷/۰۹۲	۰/۰۰۰

نمودار شماره ۲. تأثیر رگرسیونی متغیر هوش هیجانی بر تفکر نقادانه

فرضیه سوم: خوش بینی قادر به پیش‌بینی تفکر نقادانه دانشجویان رشته پرستاری دانشگاه علوم پزشکی لرستان است. به منظور بررسی رابطه بین آنها از رگرسیون خطی دو متغیره منظور استفاده شده است که نتایج آن به شرح ذیل می‌باشد:

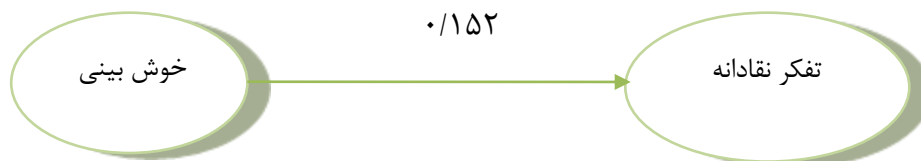
جدول شماره ۱۰. مشخص‌کننده‌های کلی تحلیل رگرسیونی تأثیر خوش بینی بر تفکر نقادانه

شاخص آماری مدل رگرسیون	ضریب همبستگی	R^2	R^2 تعدیل شده	F	سطح معناداری
۱	۰/۴۰۲	۰/۱۶۲	۰/۱۶۲	۷۲/۵۸۳	۰/۰۰۰

جدول شماره ۱۰، ضریب همبستگی بین خوش‌بینی و تفکر نقادانه را نشان می‌دهد. ضریب همبستگی بین این دو متغیر، ۰/۴۰۲ و دارای سطح معنی داری $(P=0/000)$ می‌باشد. با توجه به مقدار ضریب تعیین تعدیل شده (۰/۱۶۲)، خوش‌بینی تأثیر مثبت و معنی داری $(P<0/05)$ بر تفکر نقادانه دارد.

جدول شماره ۱۱. ضریب رگرسیونی شیوه فرزند پروری آمرانه و مسئولیت پذیری

مدل	شاخص آماری	ضرایب رگرسیون	خطای استاندارد	بتای استاندارد	T	سطح معنی داری
	ضریب ثابت	۱/۰۳۲	۰/۱۹۱		۸/۴۰۲	۰/۰۰۰
	خوش بینی	۰/۱۵۲	۰/۰۹۱	۰/۹۳۷	۷/۲۰۱	۰/۰۰۰

نمودار شماره ۳. تأثیر رگرسیونی متغیر خوش بینی بر تفکر نقادانه

به منظور پیش بینی تفکر نقادانه از طریق خودآگاهی و به منظور بررسی رابطه بین آنها از رگرسیون خطی دو متغیره استفاده شده است که نتایج آن به شرح ذیل می‌باشد:

فرضیه چهارم: خود آگاهی قادر به پیش بینی تفکر نقادانه دانشجویان رشته پرستاری دانشگاه علوم پزشکی لرستان است.

جدول شماره ۱۲. مشخص‌کننده‌های کلی تحلیل رگرسیونی تأثیر خودآگاهی بر تفکر نقادانه

مدل	شاخص آماری	ضریب همبستگی	R^2	R^2 تعدیل شده	F	سطح معناداری
۱		۰/۶۵۶	۰/۴۳۱	۰/۴۳۰	۸۸/۴۸۶	۰/۰۰۰

با توجه به مقدار ضریب تعیین تعدیل شده (۰/۴۳۰)، خودآگاهی تأثیر مثبت و معنی‌داری ($P < 0/05$) بر تفکر نقادانه دارد.

جدول شماره ۱۲، ضریب همبستگی بین خودآگاهی و تفکر نقادانه را نشان می‌دهد. ضریب همبستگی بین این دو متغیر، ۰/۶۵۶ و دارای سطح معنی‌داری ($P = ۰/۰۰۰$) می‌باشد.

جدول شماره ۱۳. ضریب رگرسیونی خودآگاهی و تفکر نقادانه

مدل	شاخص آماری	ضرایب رگرسیون	خطای استاندارد	بتای استاندارد	T	سطح معنی داری
	ضریب ثابت	۱/۷۰۶	۰/۱۷۱		۹/۹۸۴	۰/۰۰۰
	خودآگاهی	۰/۴۲۷	۰/۰۴۵	۰/۶۵۶	۹/۴۰۷	۰/۰۰۰

نمودار شماره ۴. تأثیر رگرسیونی متغیر خودآگاهی بر تفکر نقادانه

به منظور پیش‌بینی تفکر نقادانه از طریق مدیریت عواطف و به منظور بررسی رابطه بین آنها از رگرسیون خطی دو متغیره استفاده شده است که نتایج آن به شرح ذیل می‌باشد

فرضیه پنجم: مدیریت عواطف قادر به پیش‌بینی تفکر نقادانه دانشجویان رشته پرستاری دانشگاه علوم پزشکی لرستان است.

جدول شماره ۱۴. مشخص‌کننده‌های کلی تحلیل رگرسیونی تأثیر مدیریت عواطف بر تفکر نقادانه

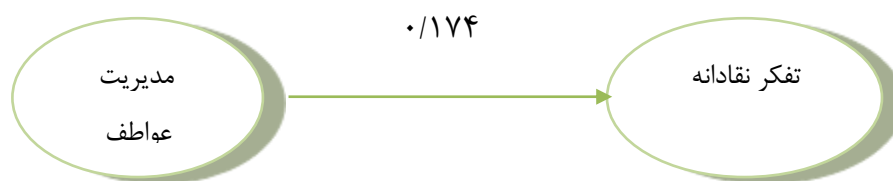
سطح معناداری	F	R^2 تعدیل شده	R^2	ضریب همبستگی	شاخص آماری / مدل رگرسیون
۰/۰۰۰	۷۹/۶۱۰	۰/۱۵۰	۰/۱۵۱	۰/۳۸۹	۱

می‌باشد. با توجه به مقدار ضریب تعیین تعدیل شده (۰/۱۵۰)، مدیریت عواطف تأثیر مثبت و معنی داری ($P < 0/05$) بر تفکر نقادانه دارد.

جدول شماره ۱۴، ضریب همبستگی بین مدیریت عواطف با تفکر نقادانه را نشان می‌دهد. ضریب همبستگی بین این دو متغیر، ۰/۳۸ - و دارای سطح معنی داری ($P = 0/000$)

جدول شماره ۱۵. ضریب رگرسیونی مدیریت عواطف و تفکر نقادانه

سطح معنی داری	T	بتای استاندارد	خطای استاندارد	ضرایب رگرسیون	شاخص آماری / مدل
۰/۰۰۰	۸/۳۲۹		۰/۴۳۰	۱/۷۹۱	ضریب ثابت
۰/۰۰۰	۷/۵۲۱	۰/۹۵۲	۰/۰۵۲	۰/۱۷۴	مدیریت عواطف

نمودار شماره ۵. تأثیر رگرسیونی متغیر مدیریت عواطف بر تفکر نقادانه

فرضیه ششم: مهارت‌های اجتماعی قادر به پیش‌بینی تفکر نقادانه دانشجویان رشته پرستاری دانشگاه علوم پزشکی لرستان است.

به منظور پیش‌بینی تفکر نقادانه از طریق مهارت‌های اجتماعی و به منظور بررسی رابطه بین آنها از رگرسیون خطی دو متغیره استفاده شده است که نتایج آن به شرح ذیل می‌باشد:

جدول شماره ۱۶. مشخص‌کننده‌های کلی تحلیل رگرسیونی تأثیر مهارت‌های اجتماعی بر تفکر نقادانه

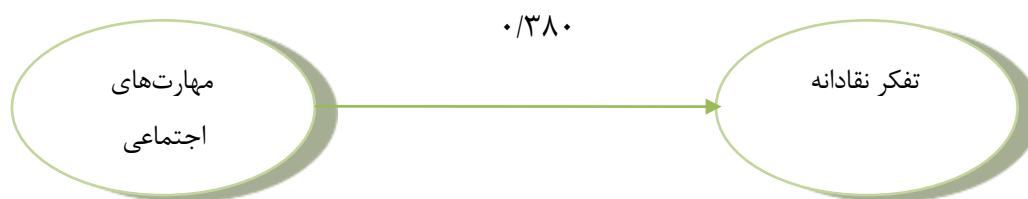
سطح معناداری	F	R^2 تعدیل شده	R^2	ضریب همبستگی	شاخص آماری مدل رگرسیون
۰/۰۰۰	۷۲/۵۲۴	۰/۲۶۱	۰/۲۶۲	۰/۵۱۲	۱

جدول شماره ۱۶، ضریب همبستگی بین مهارت‌های اجتماعی با تفکر نقادانه را نشان می‌دهد. ضریب همبستگی بین این دو متغیر، ۰/۲۶۲ و دارای سطح معنی داری

($P=۰/۰۰۰$) می‌باشد. با توجه به مقدار ضریب تعیین تعدیل شده (۰/۲۶۱)، مهارت‌های اجتماعی مثبتی تأثیر معنی داری ($P<0/05$) بر تفکر نقادانه دارد.

جدول شماره ۱۷. ضریب رگرسیونی مهارت‌های اجتماعی و تفکر نقادانه

سطح معنی داری	T	بتای استاندارد	خطای استاندارد	ضرایب رگرسیون	شاخص آماری مدل
۰/۰۰۰	۸/۵۷۸		۰/۲۰۱	۱/۶۸۲	ضریب ثابت
۰/۰۰۰	۸/۴۸۲	۰/۹۸۱	۰/۰۶۹	۰/۳۸۰	مهارت‌های اجتماعی

نمودار شماره ۶. تأثیر رگرسیونی متغیر مهارت‌های اجتماعی بر تفکر نقادانه

۷- بحث و نتیجه‌گیری

درخصوص رابطه بین خودکارآمدی و تفکر نقادانه، نتایج پژوهش نشان می‌دهد ضریب همبستگی بین این دو متغیر، ۰/۰۵۲ و دارای سطح معنی‌داری ($P=۰/۰۰۰$) می‌باشد. با توجه به مقدار ضریب تعیین تعدیل شده (۰/۰۵۲۰)، باورهای خودکارآمدی تأثیر مثبت و معنی‌داری ($P<0/05$) بر تفکر نقادانه دارد. در تبیین پیش‌بینی‌کنندگی مثبت باورهای

خودکارآمدی به تفکر نقادانه می‌توان گفت باورهای خودکارآمدی، عملکردهای انسانی را از طریق شناخت، انگیزش، فرآیندهای فکری و تصمیم‌گیری تنظیم می‌کند. خودکارآمدی گونه‌ای از خود ارزشیابی است که بر تصمیمات فردی در این خصوص که برای یادگیری در قلمروی معین چه فعالیت‌هایی باید انجام شود، تأثیر می‌گذارد. همچنین خود کارآمدی، نوعی قضاوت شخصی است. بنابراین، می‌توان

گفت این ویژگی‌ها زمینه‌ی جستجوی حقیقت و کنجکاوی را برای فرد فراهم می‌کنند و به فرد قدرت تفکر و تأمل که ویژگی‌های تفکر نقادانه هستند را می‌بخشند. یافته‌های این تحقیق با تحقیقات مایر و کوب (۲۰۲۰)، مبنی بر این که افرادی که از نظر باورهای خود کارآمدی بالاترند، با موقعیت‌ها به چالش می‌پردازند، هدفمند عمل می‌کنند و از تفکر نقادانه بهتری برخوردارند و همچنین با تحقیق صادقی و همکاران (۱۳۹۵) همخوانی دارد.

باتوجه به یافته‌ها همبستگی مثبت و معنی‌داری بین هوش هیجانی و تفکر نقادانه وجود دارد. در تبیین پیش‌بینی‌کنندگی مثبت هوش هیجانی به تفکر نقادانه می‌توان گفت پژوهش‌ها نشان داده است دانشجویانی که از هیجانانگیز خود آگاهی بیش‌تر دارند، در تعامل با اطرافیان رفتاری مناسب و محترمانه تر نشان می‌دهند و با تشخیص عواطف و احساسات آن‌ها، بهتری می‌توانند عملکرد خود را مدیریت کنند. و توانایی شناخت اطلاعات و پردازش اطلاعات خود را دارند که این همان تفکر نقادانه است. تحقیقی که توسط واحدی و همکاران (۱۳۹۶)، انجام شد این فرضیه را تأیید می‌کند. آنان در طی تحقیق خود به این نتیجه رسیدند که بین هوش هیجانی و تفکر نقادانه دانشجویان رشته پرستاری دانشگاه علوم پزشکی تبریز رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد و دانشجویان دختر در مقایسه با دانشجویان پسر از هوش هیجانی و تفکر نقادانه بالاتری برخوردارند.

یافته‌های نشان داد که بین خوش‌بینی و تفکر نقادانه رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. به این معنا که هرچه خوش‌بینی بالاتر می‌رود، تفکر نقادانه دانشجویان بالاتر می‌رود. به این معنی که افراد خوش بین از سلامت جسمی و روانی بالاتر برخوردارند، در تحصیلات دانشگاهی پیشرفت بهتری دارند، با فقدان‌ها بهتر کنار می‌آیند و توانایی تشخیص مسائل، ارزشیابی و حل مسئله را دارند در نتیجه از تفکر نقادانه بهتری برخوردارند.

خودآگاهی قادر به پیش‌بینی تفکر نقادانه دانشجویان می‌باشد. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد ضریب همبستگی بین خودآگاهی و تفکر نقادانه ۰/۶۵۶ و دارای سطح معنی‌داری (P=۰/۰۰۰) می‌باشد. با توجه به مقدار ضریب تعیین تعدیل شده (۰/۴۲۶)، خودآگاهی تأثیر مثبت و معنی‌داری

(P<0/05) بر تفکر نقادانه دارد. این یافته با نتایج مطالعات نوکا و اهایوزو (۲۰۲۰) و سروری و همکاران (۱۳۹۶) همخوانی دارد. نتایج مطالعه همچنین نشان داد که مدیریت عواطف قادر به پیش‌بینی تفکر نقادانه دانشجویان است. ضریب همبستگی بین مدیریت عواطف با تفکر نقادانه ۰/۳۸ - و دارای سطح معنی‌داری (P=۰/۰۰۰) می‌باشد. با توجه به مقدار ضریب تعیین تعدیل شده (۰/۱۵۱)، مدیریت عواطف تأثیر مثبت و معنی‌داری (P<0/05) بر تفکر نقادانه دارد. این یافته با نتایج تحقیق نوکا و اهایوزو (۲۰۲۰) مطابقت دارد. در تبیین پیش‌بینی‌کنندگی مثبت مدیریت عواطف به تفکر نقادانه می‌توان گفت توانایی تجربه‌کردن و بیان عواطف اهمیت فراوانی دارد؛ زیرا احساسات نقشی اساسی در واکنش‌های ما دارند. وقتی با احساساتمان هماهنگ هستیم، می‌توانیم بهتر تصمیم بگیریم، با دیگران روابط موفق‌تری برقرار کنیم، تعامل‌های روزانه سازگارانه‌تری داشته باشیم و بهتر از خودمان مراقبت کنیم و توانایی بهتری در حل مسائل داریم و مسایل را بهتر تحلیل می‌کنیم و از استدلال‌های هیجانی پرهیز می‌کنیم در واقع از تفکر نقادانه بهتری برخورداریم.

یافته‌های پژوهش درخصوص رابطه بین مهارت‌های اجتماعی و تفکر نقادانه حاکی از این بود که ضریب همبستگی بین مهارت‌های اجتماعی با تفکر نقادانه ۰/۲۶۲ و دارای سطح معنی‌داری (P=۰/۰۰۰) می‌باشد. با توجه به مقدار ضریب تعیین تعدیل شده (۰/۲۶۰)، مهارت‌های اجتماعی مثبتی تأثیر معنی‌داری (P<0/05) بر تفکر نقادانه دارد. این نتایج با یافته‌های پژوهش سروری و همکاران (۱۳۹۶) مبنی بر این که مهارت‌های اجتماعی بر روی تفکر نقادانه کتابداران سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران تأثیر معنی‌داری دارد، مطابقت دارد. توانایی تعامل با دیگران یکی دیگر از جنبه‌های مهم هوش هیجانی است. درک صحیح احساسات دیگران گاهی از شناخت احساسات خود فرد با اهمیت‌تر است چراکه با شناخت درست احساسات دیگران می‌توان به بهبود روابط و ارتباطات با اطرافیان کمک کرد. مهارت‌های آگاهی اجتماعی به ما کمک می‌کند تا با روابط اجتماعی با دیگران مسائل را به صورت منطقی حل کنیم و در تصمیم‌گیری‌ها بهتر عمل می‌کنیم و به فرد قدرت تفکر و تأمل که ویژگی‌های تفکر نقادانه هستند را می‌بخشد.

منابع

8. Ricketts, J. C. (2003). *The efficacy of leadership development, critical thinking dispositions, and student academic performance on the critical thinking skills of selected youth leaders*. Unpublished doctoral dissertation, University of Florida, Gainesville. available at: http://etd.fcla.edu/UF/UFE0000777/ricketts_j.pdf.
9. Ranjdoost, Sh., Eivazi, P., (2013). The Relationship Between Emotional Intelligence of Teachers and High School Students Creative Thinking. *Curriculum Planing Knowledge & Research in Educational Sciences*, 10((36)), 113-125. SID. <https://sid.ir/paper/127524/en> [In Persian].
10. Sarvari M, Musavi Chilak A, Ziaee S. The Effect of Emotional Intelligence on the Critical Thinking of Librarians in the National Library of Iran. *Human Information Interaction* 2018; 4 (4) URL: <http://hii.khu.ac.ir/article-1-2707-fa.html> [In Persian].
11. Orujlu S, Hemmati Maslakkpak M. Assessing the Relationship between Critical Thinking and Self-Efficacy of Nursing Student. 3 *JNE* 2017; 5 (6) :11-17, URL: <http://jne.ir/article-1-761-fa.html> [In Persian].
12. Vahedi S, Marandi Heydarlou M, Imanzadeh A. The relationship between emotional intelligence and critical thinking in nursing students of Tabriz University of Medical Sciences. *DSME* 2015; 2 (1) :47-57 URL: <http://dsme.hums.ac.ir/article-1-83-fa.html> [In Persian].
1. Akbarzadeh, N. (2008). *Emotional intelligence from the perspective of Salvi and others*, Tehran, Farabi Publications, first edition [In Persian]
2. Boyatzis, R. E., Goleman, D., and Rhee, K. (2000). Clustering competence in emotional intelligence: Insights from the Emotional Competence Inventory (ECI)s. In R. Bar-On and J.D.A. Parker (eds.), *Handbook of emotional intelligence*. San Francisco: Jossey-Bass, pp. 343-362.
3. Dastyari, A., Zarei matin, H., Danaeefard, H., Yazdani, H., & Babashahi, J. (2021). Exploring the Students' Critical Thinking Disposition (Case study: Farabi Campus Students, University of Tehran). *Public Management Researches*, 14(51), 65-93. doi: 10.22111/jmr.2021.32722.4926 [In Persian].
4. Goleman, Daniel. (2020). *EQ*. Translated by Nasreen Parsa 2019. 3rd edition, Tehran: Roshd Publications.
5. Khojasteh, S., Architect, S., Kianpour, M. (2014). The Situation of Tendency towards Critical Thinking in Students of the University of Isfahan and Some Factors Related to It, *Journal of Applied Sociology*, 2 (54), 117-138 [In Persian]
6. Mayer, J.D. Salovey, p., & Caruso, D.R. (2019). Emotional intelligence meets traditional standards for?an intelligence. *Journal of Intelligence*. 27. pp:267-269.
7. Orujlu S, Hemmati Maslakkpak M. Assessing the Relationship between Critical Thinking and Self-Efficacy of Nursing Student. 3 *JNE* 2017; 5 (6) :11-17.

